II

(EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

OTSUSED

KOMISJON

KOMISJONI OTSUS,

28. jaanuar 2009,

abi kohta, mida Luksemburg andis hüvitusfondi loomisega elektrituru korraldamise raames (C 43/02 (ex NN 75/01))

(teatavaks tehtud numbri K(2009) 230 all)

(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2009/476/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt nimetatud artiklitele ([1]) ja võttes esitatud märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 2. juuli 2001. aasta kirjaga, mis registreeriti 16. juulil 2001 numbri N 475/01 all, teatas Luksemburg komisjonile EÜ asutamislepingu artikli 88 lõike 3 alusel hüvitusfondi loomisest elektrituru korraldamise raames. Teatatud meede oli tegelikult juba 1. jaanuaril 2001 ellu viidud. Komisjon leidis, et meedet ei saa pidada kavandatud abiks asutamislepingu artikli 88 lõike 3 tähenduses, ja registreeris selle 30. juulil 2001 kui teatamata abi numbri NN 75/01 all.

(2) Pärast kirjavahetust Luksemburgi ametiasutustega teatas komisjon 5. juuni 2002. aasta kirjaga Luksemburgile otsusest algatada asjaomase meetme suhtes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 ettenähtud ametlik uurimismenetlus. Komisjon kutsus Luksemburgi esitama märkusi ja meetme hindamiseks vajalikku teavet ühe kuu jooksul alates käesoleva kirja kättesaamisest.

(3) Komisjoni ametliku uurimismenetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ([2]). Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi kõnealuse meetme kohta.

(4) 22. juuli 2002. aasta kirjaga, mis registreeriti 26. juulil 2002, taotles Luksemburg märkuste esitamiseks ajapikendust. Komisjon nõustus sellega ja määras 30. juuli 2002. aasta kirjas uueks tähtpäevaks 5. septembri 2002.

(5) 4. detsembri 2002. aasta faksiga, mis registreeriti samal päeval, esitasid Madalmaad komisjonile oma märkused asjaomase meetme kohta. 18. veebruari 2003. aasta kirjaga edastas komisjon Madalmaade kirja Luksemburgile ja palus viimasel esitada tähelepanekud selle kohta ühe kuu jooksul. Pärast meeldetuletuse saatmist 16. mail 2003 sai komisjon Luksemburgilt 28. mail 2003 faksi, mis registreeriti samal päeval ja millega taotleti vastamiseks ajapikendust.

([1]) EÜT C 255, 23.10.2002, lk 15.

([2]) Vt allmärkus nr 1.

(6) 4. juuni 2003. aasta kirjaga, mis registreeriti 5. juunil 2003, esitas Luksemburg komisjonile tähelepanekud nii komisjoni 5. juuni 2002. aasta kirja kui ka Madalmaade märkuste kohta. Luksemburg esitas täpsustused 3. mai 2004. aasta kirjaga, mis registreeriti 13. mail 2004.

(7) Luksemburg ja komisjon pidasid töökoosoleku 25. jaanuaril 2005.

(8) 31. märtsi 2005. aasta kirjaga küsis komisjon Luksemburgilt täiendavat teavet. Komisjon sai Luksemburgilt vastuse 20. aprilli ja 20. mai 2005. aasta kirjadega, mis registreeriti 27. aprillil ja 1. juunil 2005. aastal.

(9) 22. juuni 2005. aasta kirjaga küsis komisjon Luksemburgilt täiendavat teavet. 22. novembri 2005. aasta kirjaga, mis registreeriti 23. novembril 2005, taotles Luksemburg märkustele vastamiseks ajapikendust. Komisjon määras 5. detsembri 2005. aasta kirjas tähtajaks 31. jaanuari 2006. Komisjon sai Luksemburgilt vastuse 31. jaanuari 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 3. veebruaril 2006.

(10) 27. märtsi 2006. aasta kirjaga küsis komisjon Luksemburgilt täiendavat teavet. Komisjon sai Luksemburgilt vastuse 11. aprilli 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti 18. aprillil 2006.

(11) Luksemburg ja komisjon pidasid töökoosoleku 12. detsembril 2006.

(12) 21. novembri 2007. aasta kirjaga küsis komisjon Luksemburgilt täiendavat teavet. 6. detsembri 2007. aasta kirjaga, mis registreeriti 10. detsembril 2007, taotles Luksemburg märkuste esitamiseks täiendavalt ajapikendust. Komisjon nõustus sellega ja määras 14. detsembri 2007. aasta kirjaga uueks tähtpäevaks 17. jaanuari 2008. Komisjon sai Luksemburgilt vastuse 28. jaanuari 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 30. jaanuaril 2008.

(13) Luksemburg ja komisjon pidasid töökoosoleku 27. veebruaril 2008.

(14) Komisjon sai Luksemburgilt täpsustused 19. juuni 2008. aasta kirjaga, mis registreeriti 20. juunil 2008, ja 12. septembril 2008 registreeritud kirjaga.

2. KIRJELDUS

2.1. Hüvitamismehhanismi õiguslik raamistik

2.1.1. *Suurhertsogi 30. mai 1994. aasta määrus ja elektrituru liberaliseerimine*

(15) Suurhertsogi 30. mai 1994. aasta määrusega ([3]) elektrienergia tootmise kohta taastuvatest energiaallikatest või koostootmise režiimis (edaspidi „taastuvenergia") kehtestati asjaomasel ajal Luksemburgi elektrivõrgu ainsale kontsessioonivaldajast ettevõtjale Cegedel kohustus osta taastuvenergiat. Kõnealune kord käsitleb hüdroenergiast, tuuleenergiast, fotogalvaanilisest energiast, biogaasist või biomassist või koostootmise režiimis toodetud elektrienergiat.

(16) Suurhertsogi 1994. aasta määruse artikliga 1 on ette nähtud, et „taastuvatest energiaallikatest või koostootmise režiimis toodetud elektrienergia kogused võtab suurhertsogiriik tootja taotlusel üle avalikku võrku". 1994. aasta määrusega kinnitati ka taastuvenergia hinnad tasemel, mis ületab tavapäraselt toodetud elektrienergia hinnad. Taastuvenergia ostuhindasid on aja jooksul kohandatud, eelkõige suurhertsogi 14. oktoobri 2005. aasta määrusega ([4]). 1. jaanuaril 2008 kehtinud hinnad olid määratud suurhertsogi 8. veebruari 2008. aasta määrusega ([5]) elektrienergia tootmise kohta taastuvatest energiaallikatest.

(17) Luksemburg leiab, et 2000. aastal kehtis suurhertsogi 1994. aasta määruse kohane ostukohustus 112 GWh suuruse tootmismahu kohta ([6]) ja et see kogus osteti Cegedeli pikaajaliste tarnelepingute hinnast keskmiselt kolm korda kõrgema hinnaga. Luksemburgi ametiasutuste väitel põhjustas see lisakulutusi 275 miljoni Luksemburgi frangi, seega 6,8 miljoni euro eest.

(18) Pärast elektrituru avamist konkurentsile 24. juuli 2000. aasta seadusega ([7]) laienes ostukohustus kõikidele Luksemburgis tegutsevatele tarnijatele. Tarnijaid oli 2001. aastal kolmteist, sealhulgas suuruselt esimene, Cegedel, ja suuruselt teine, Sotel, kes tarnivad Luksemburgi lõunaosas asuvatele terasetootmisrajatistele, ja kohalikud tarnijad. Sellest olenemata ostab tegelikult vaid Cegedel peamise osa Luksemburgis toodetavast taastuvenergiast.

([3]) *Mémorial* A nr 62, 12.7.1994, lk 1140.
([4]) Suurhertsogi 14. oktoobri 2005. aasta määrus 1) elektrienergia tootmise kohta taastuvatest energiaallikatest, 2) millega muudetakse suurhertsogi 30. mai 1994. aasta määrust elektrienergia tootmise kohta taastuvatest energiaallikatest või koostootmise režiimis ja 22. mai 2001. aasta määrust hüvitusfondi loomise kohta elektrituru korraldamise raames (*Memorial A*, nr 181, 14.11.2005, lk 2948).
([5]) *Mémorial* A nr 16, 12.2.2008, lk 260.
([6]) Luksemburgi ametiasutuste väitel tarbiti Luksemburgis 2000. aastal elektrienergiat kokku 5 650 GWh eest.
([7]) *Mémorial* A nr 79, 21.8.2000, lk 1896.

2.1.2. *Suurhertsogi 22. mai 2001. aasta määrus*

(19) Selleks et jagada taastuvenergia ostmise kohustusega kaasnevad kulud tarnijate vahel õiglaselt, otsustas Luksemburg juurutada suurhertsogi 22. mai 2001. aasta määrusega ([8]) hüvitamismehhanismi, millega loodi elektrituru korraldamise raames hüvitusfond. Tegelikult on hüvitusfond toiminud alates 1. jaanuarist 2001.

(20) Suurhertsogi 22. mai 2001. aasta määruse artikli 21 kohaselt on igal Luksemburgi elektritarnijal õigus nõuda lõpptarbijalt osamaksu tasumist hüvitusfondi. Osamaks on proportsionaalne lõpptarbija kasutatava elektrienergiaga. Hüvitusfondi mehhanism võimaldab jagada taastuvenergia ostu kohustuse kulud kõikide elektritarnija klientide vahel. Osamaksu suuruse määrab kindlaks riik igal aastal, et fondi sissetulekud ei ületaks taastuvenergia ostuga kaasnevat lisakulu. Suurhertsogi 22. mai 2001. aasta määruse artikli 13 kohaselt on elektrienergia suurtarbijad ([9]) vabastatud osamaksu tasumisest 31. detsembrini 2005 ([10]). Luksemburgi ametiasutuste väitel hõlmab see vabastus umbes 50 suurtarbijat eelkõige keemia- ja terasetööstuses.

(21) Suurhertsogi 22. mai 2001. aasta määruse artikli 23 kohaselt oli 2001. aastal kõikide nende klientide osamaksuks, kelle suhtes vabastust ei kohaldata, kehtestatud 2,73 eurot MWh kohta.

2.1.3. *Suurhertsogi 9. detsembri 2005. aasta määrus*

(22) Pärast kahepoolseid läbirääkimisi komisjoniga jõustus suurhertsogi 9. detsembri 2005. aasta määrus ([11]) 1. jaanuaril 2006 ja sellega muudeti suurhertsogi 22. mai 2001. aasta määrust. Sellega tühistati elektrienergia suurtarbijate vabastus ja kehtestati selle asemel kolm tarbijate kategooriat, mis vastavad kolmele erinevale osamaksu tasemele ([12]):

— A-kategooriasse kuuluvad tarbijad, kelle aastane elektritarbimine on mõõturite kohaselt kuni 25 MWh (kaasa arvatud). 2007. aastal oli A-kategooria tarbijate osamaksuks määratud 7,00 eurot/MWh;

— B-kategooriasse kuuluvad tarbijad, kelle aastane elektritarbimine on mõõturite kohaselt üle 25MWh, välja arvatud need tarbijad, kes kuuluvad C kategooriasse. 2007. aastal oli B-kategooria tarbijate osamaksuks määratud 2,7 eurot/MWh;

— C-kategooriasse kuuluvad need B-kategooriast vabastatud tarbijad, kes „*peavad oluliselt parandama üldist energiatõhusust vastavalt valitsuse ja asjaomase ettevõtja vahel sõlmitavale kokkuleppele […] Sõlmitavasse kokkuleppesse lisatakse klausel, mille kohaselt kohustuste täitmata jätmist karistatakse*" ([13]). Kokkulepped lõpevad 31. jaanuaril 2008. 2007. aastal oli C kategooria tarbijate osamaksuks määratud 0,75 eurot/MWh.

2.1.4. *1. jaanuaril 2009 kohaldatavad sätted*

(23) Luksemburgi ametiasutused asendasid suurhertsogi 9. detsembri 2005. aasta määruse uue suurhertsogi määrusega, mis on praegu avaldamata ja mis peaks jõustuma 1. jaanuaril 2009. Luksemburgi ametiasutuste väitel sätestatakse uues suurhertsogi määruses, et tarnijad võivad taastuvenergiast tekkivate kulude eest nõuda lõpptarbijatelt osamaksu tasumist. Selle osamaksu suurust ei määra enam kindlaks ametiasutused, vaid tarnijad omal äranägemisel.

2.2. **Hüvitamismehhanismi toimimine**

(24) Praktilistel põhjustel nähti suurhertsogi 22. mai 2001. aasta ja 9. detsembri 2005. aasta määrustega ette, et Luksemburgi peamine tarnija Cegedel, mille kapital on valdavalt erakätes, peab ostma kogu Luksemburgis toodetud taastuvenergia riigi määratud hinnaga. Cegedel ostis oma nimel või teiste tarnijate nimel, kes olid sõlminud tarnelepingud taastuvenergia tootjatega. Seejärel müüs ta taastuvenergiat oma konkurentidele vastavalt sellele, kui suur on nende turuosa Luksemburgi turul, ja hinnaga, mille on määranud riik eelmise aasta turuhinna alusel. Taastuvenergiast tulenevad täiendavad kulud vastavad riigi poolt taastuvenergia tootjatele määratud ostuhinna (soodustariif) ja teistele tarnijatele määratud müügihinna vahele. Kõik tarnijad annavad kord kuus taastuvenergia ostu kohta aru Luksemburgi energiaturu reguleerijale, milleks on Luksemburgi Reguleeriv Instituut (edaspidi „instituut"). Aasta lõpus jagab instituut hüvitise tarnijate vahel: kui Luksemburgis toodetud ja tarnija

([8]) *Mémorial* A nr 70, 19.6.2001, lk 1407.

([9]) Elektrienergia suurtarbijad on ettevõtjad, kes on ühendatud jaotusvõrku pingel, mis ületab 65 kV.

([10]) Suurhertsogi 22. mai 2001. aasta määruse artikli 14 kohaselt võib vabastuse saanute arvu vähendada enne 1. jaanuari 2006, kui hüvitusfondi tasuvate tarbijate osamaks tõuseb rohkem kui 50 % võrra 2002. ja 2003. aastal.

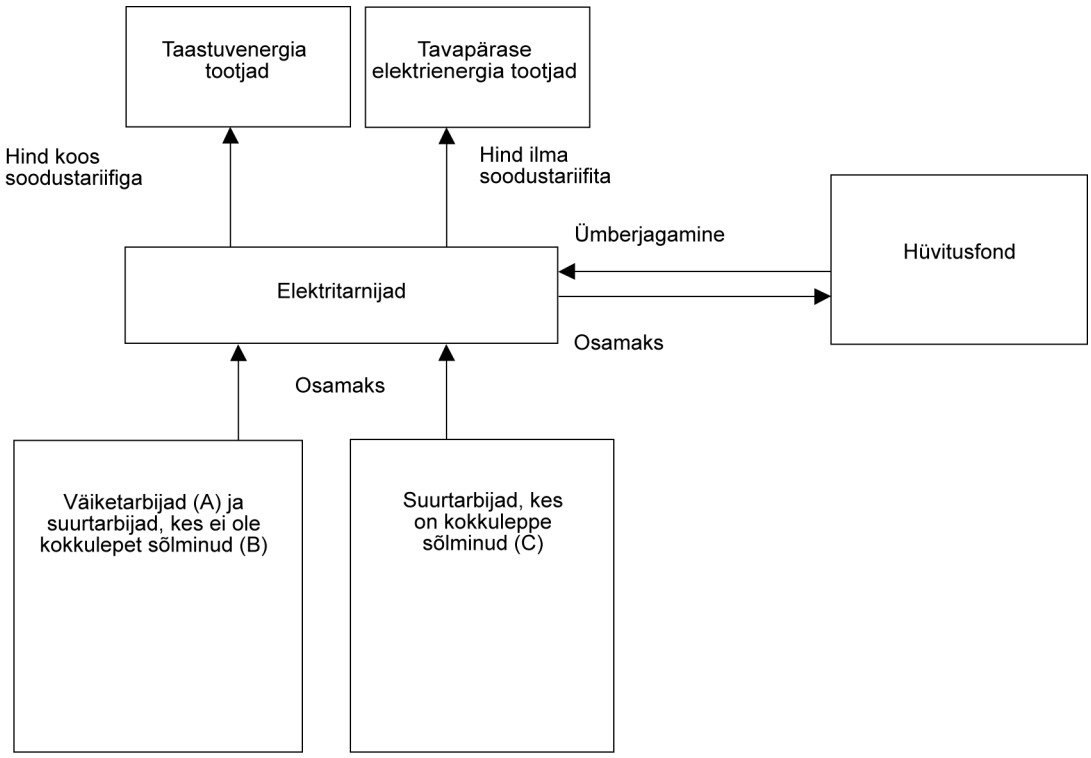
([11]) *Mémorial* A nr 203, 16.12.2005, lk 3256.

([12]) Suurhertsogi 9. detsembri 2005 määruse artikkel 1, millega muudetakse suurhertsogi 22. mai 2001. aasta määruse artiklit 21.

([13]) Suurhertsogi 9. detsembri 2005. aasta määruse artikkel 1.

ostetud taastuvenergia osa ületab tarnija osa elektriturul, saab ta fondist hüvitist; kui tarnija ostetud taastuvenergia osa on väiksem tema osast elektriturul, peab ta tasuma fondi asjakohase osamaksu. Hüvitusfondi eesmärk on seega tagada, et iga elektritarnija Luksemburgi turul ostaks taastuvenergiat vastavalt oma osale Luksemburgi turul.

(25) Järgneval joonisel on kirjeldatud kuni 31. detsembrini 2008 kehtinud hüvitusfondi toimimist.

3. AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSED

(26) Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses hindas komisjon, kas hüvitamismehhanism on riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses ([14]).

(27) Meetmega antakse eelis taastuvenergia tootjatele, kes saavad lõppkokkuvõttes hüvitusfondi laekumistest kasu. 31. detsembrini 2005 kehtinud vabastus hüvitusfondi osamaksu tasumisest soosis elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjaid võrreldes teiste ettevõtjatega, kes peavad hüvitusfondi osamaksu tasuma. Tarnijad ei saa seevastu mingisugust kasu, sest nad on vaid vahendajad lõpptarbijate tasutava osamaksu kogumisel ja edastavad selle taastuvenergia tootjatele.

(28) See eelis antakse riigi vahenditest, mitte küll taastuvenergia ostmise kohustuse kehtestamise, vaid hüvitusfondi loomise tõttu. Fondi on loonud riik ja sellesse tasutakse kohustuslikku osamaksu ja laekunud summasid kontrollib riik.

(29) Meede on selektiivne, sest sellega soositakse vaid teatavaid ettevõtjaid või teatavaid tegevusi, eelkõige taastuvenergia tootjaid muude energiatootjate ees ja elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjaid muude elektrienergiat tarbivate ettevõtjate ees.

(30) Eelise andmine taastuvenergia tootjatele kahjustab ühendusesisest elektrienergiaga kauplemist ja moonutab konkurentsi samamoodi nagu eelis, mis on antud erinevates majandusvaldkondades tegutsevatele elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatele.

([14]) Vt ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse punktid 14–19 (EÜT C 255, 23.10.2002, lk 15).

(31) Komisjon hindas ka hüvitamismehhanismi ühisturuga kokkusobivust EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel, võttes arvesse ühenduse 2001. aasta suuniseid keskkonnakaitsele antava riigiabi kohta (edaspidi „2001. aasta suunised") ([15]). Komisjon väljendas sellega seoses kahtlusi.

(32) Kõigepealt leidis komisjon, et taastuvenergia tootjatele antav abi ei vasta 2001. aasta suunistele:

— Süsteem ei taga abi piirdumist tootmiskulude ja asjaomase energiaturu hinna vahega. Abi andmine ei piirdu jaama amortisatsiooniks vajaliku ajavahemikuga. Selle puhul ei võeta arvesse võimalikku investeerimisabi, mida tootjad on jaamadele saanud, näiteks Luksemburgi ökopreemia ([16]) (2001. aasta suuniste punkt E.3.3.1).

— Süsteemiga ei ole nähtud ette turumehhanisme nagu rohelised sertifikaadid (2001. aasta suuniste punkt E.3.3.2).

— Tegevusabi ei arvutata kokkuhoitud väliskulude alusel (2001. aasta suuniste punkt E.3.3.3).

— Tegevusabi andmine ei piirdu viie aastaga, abi ei ole kahanev ja selle osatähtsus ei piirdu 50 %ga lisakuludest (2001. aasta suuniste punkt E.3.3.4).

(33) Teiseks leidis komisjon, et elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjate osamaksust vabastamine ei vasta 2001. aasta suuniste kriteeriumidele: maksuvabastuse saanud ettevõtjatel ei ole kohustust saavutada keskkonnaalaseid eesmärke; ([17]) neil ei ole kohustust maksta olulist osa maksust; ([18]) osamaksust vabastus ei ole 2001. aasta suuniste tähenduses kahanev ja see ei piirdu 50 %ga ([19]).

(34) Komisjon kahtles ka meetme kokkusobivuses asutamislepingu artiklitega 25 ja 90. Hüvitamismehhanismiga ei nähta ette osamaksu tasumisest vabastust imporditud elektri puhul ega vabastust ekspordiaktsiisist. Sellest meetmest saavad seega kasu vaid Luksemburgi taastuvenergia tootjad. Imporditud elektrit maksustatakse ja sellele ei anta samasugust toetust nagu Luksemburgis toodetud taastuvenergiale.

(35) Uue, punktis 23 nimetatud ja 1. jaanuaril 2009 jõustuva suurhertsogi määrusega muudetakse hüvitamismehhanismi, nii et ametliku uurimismenetluse algatamise põhjused selle suhtes enam ei kehtiks. Seega hinnatakse käesolevas otsuses riigiabi olemasolu ja hüvitamismehhanismi ühisturuga kokkusobivust EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel kuni 31. detsembrini 2008.

4. LUKSEMBURGI MÄRKUSED AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE KOHTA

4.1. Meetme kirjelduse kohta

(36) Kõigepealt rõhutab Luksemburg, et vastavalt suurhertsogi 30. mai 1994. aasta määrusele oli vaid Cegedelil kohustus osta Luksemburgis toodetud taastuvenergiat. Liberaliseerimise tulemusel ilmusid tarnijatest konkurendid, keda 2003. aasta juuniks oli 13. Kõikide nende suhtes kehtestati taastuvenergia ostu kohustus. Sellest hoolimata tekkisid lisakulud alati peamiselt ühel tarnijal, Cegedelil. Luksemburg märgib, et hüvitusfond aitab tegelikkuses kaasa ausale konkurentsile tarnijate vahel, sest sellega jagatakse konkurentide vahel taastuvenergia ostust tingitud lisakulud.

(37) Teiseks osutas Luksemburg, et meetmel on märkimisväärne kasulik mõju keskkonnale ja see aitab saavutada Luksemburgi poolt kliimamuutuste mõju vähendamist käsitleva ühenduse poliitika raames võetud keskkonnaalaseid eesmärke: Luksemburgi eesmärk on vähendada süsinikdioksiidi heitkoguseid 28 % võrra võrreldes 1990. aastaga. Luksemburgi ametiasutused kutsuvad komisjoni selgitama välja võimalikke konkurentsimoonutusi või kahjulikku mõju ühendusesisesele kaubandusele meetme keskkonnamõju alusel.

4.2. Riigiabi olemasolu kohta

(38) Luksemburg leiab, et hüvitusfondi loomine ei ole riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

(39) Kõigepealt väidab Luksemburg, et fond ei sisalda riigi vahendeid kooskõlas Euroopa Ühenduste Kohtu (edaspidi „Euroopa Kohus") 13. märtsi 2001. aasta otsusega *PreussenElektra* ([20]). Enne fondi loomist tasusid taastuvenergia ostukohustusega seotud kulud vaid eraettevõtja Cegedeli lõpptarbijad. Pärast fondi loomist jagati kõik lisakulud Luksemburgis tegutsevate tarnijate vahel, kuid endiselt ei kaasatud sellega riigi vahendeid. Luksemburg tsiteerib väite toetuseks *PreussenElektra* otsuse punkti 66: *„Liikmesriigi õigusakt, mis esiteks kohustab erakapitalil põhinevaid elektrimüügiettevõtjaid ostma oma tarnealal taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit miinimumhindadega, mis on kõrgemad kui sellist liiki elektri tegelik majanduslik väärtus,*

([15]) EÜT C 37, 3.2.2001, lk 3.
([16]) Komisjoni otsus, 17. oktoober 2001, juhtumi N 842/2000 kohta (EÜT C 5, 8.1.2002, lk 5).
([17]) Vt punkti 51 alapunkt 1a.
([18]) Vt punkti 51 alapunkti 1a teine taane.
([19]) Vt punkt 46.

([20]) C-379/98, EKL 2001, lk I-2099.

ning teiseks jaotab sellest kohustusest tuleneva rahalise koormuse kõnealuste elektrimüügiettevõtjate ja turustusahelas eelnevate erakapitalil põhinevate elektrivõrguettevõtjate vahel, ei kujuta endast riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 92 lõike 1 tähenduses (muudetuna EÜ asutamislepingu artikli 87 lõige 1).”

(40) Teiseks märkis Luksemburg, et hüvitusfond ei anna eelist taastuvenergia tootjatele, kuivõrd puuduvad lepingulised või rahalised suhted fondi ja tootjate vahel. Tootjaid rahastavad otseselt tarnijad, kui nad ostavad taastuvenergiat vastavalt tariifidele, mis asjaomasel ajal olid kehtestatud suurhertsogi 30. mai 1994. aasta määrusega. Hüvitusfondist aga tehakse makseid vaid tarnijate vahel.

(41) Hüvitusfondiga ei anta võrreldes fondi osamaksu tasuvate ettevõtjatega eelist elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatele. Osamaksu tasumisest vabastatutel – keemia- ja terasetööstusel – ei ole Luksemburgis konkurente, kes peaksid tasuma osamaksu hüvitusfondi. Luksemburg leiab ka, et osamaksust vabastatutele ei anta eelist võrreldes väljaspool Luksemburgi asuvate konkurentidega.

(42) Luksemburg on seisukohal, et fondiga ei moonutata tegelikkuses konkurentsi ega kahjustata ühendusesisest kaubandust. Eelkõige ei ole tõendamist leidnud, et Luksemburgi rasketööstuse osamaksust vabastamine kahjustaks liikmesriikidevahelist kaubandust.

4.3. **Asutamislepingu artiklite 25 ja 90 rikkumise kohta**

(43) Luksemburg leiab, et hüvitamismehhanismiga ei rikuta asutamislepingu artikleid 25 ja 90. Luksemburgi väitel ei kohelda süsteemi raames Luksemburgis toodetud ja riiki imporditud elektrit erinevalt. Peale selle ei ekspordita suurhertsogi 30. mai 1994. aasta määruse kohaselt toodetud taastuvenergiat. Seega koheldakse teises liikmesriigis asuvat, kuid Luksemburgis tarbijaid omavat tootjat samamoodi Luksemburgis asuvate ja riigi turul müüvate tootjatega. Järeldus oleks sama, kui nende kahe tootja tarbijad asuksid muus liikmesriigis.

4.4. **Võimaliku riigiabi kokkusobivuse kohta asutamislepinguga**

(44) Kuigi Luksemburgi ametiasutused on vaidlustanud elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjate osamaksust vabastuse kui riigiabi, rõhutavad nad, et seda meedet võib pidada kokkusobivaks 2001. aasta suunistega.

(45) Kõigepealt märgib Luksemburg, et vabastus on antud vastavalt vabatahtlikule kokkuleppele, mis sisaldab allakirjutanud ettevõtjatele seatud energiatõhususe parandamise eesmärke. Vabatahtliku kokkuleppe sõlmisid Luksemburg ja Riiklik Tööstusliit (FEDIL) märtsis 1996 ja seda uuendati aprillis 2001.

(46) Teiseks nõustub Luksemburg, et kokkuleppega ei nähta siiski ette sanktsioone kohustuste täitmata jätmise korral, kuid on kavas selline mehhanism luua, et saavutada kooskõla 2001. aasta suuniste punkti 51 alapunktiga 1a.

5. **HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED**

(47) Ainult Madalmaad esitasid märkused pärast ametliku uurimismenetluse algatamist Luksemburgi hüvitamismehhanismi suhtes.

(48) Madalmaad tuletavad meelde, et riiklikele taastuvenergia tootjatele antavat abi lubatakse tingimusel, et see ei ületa sellise elektri tootmisel tekkivaid kahjumlikke lisakulusid. Madalmaade ametiasutused pooldavad kahjumlike lisakulude täielikku hüvitamist, et arendada taastuvenergia tootmist. Selline toetus on vajalik, et liikmesriigid saaksid Kyoto protokolli ([21]) ratifitseerimisel võetud keskkonnaalaseid eesmärke saavutada.

(49) Madalmaad rõhutavad lisaks, et igale liikmesriigile tuleb lubada piisavat paindlikkust Kyoto protokolli keskkonnaalaste eesmärkide saavutamiseks. Seepärast soovitavad nad komisjonil läheneda iga liikmesriigi võetud taastuvenergia toetusmeetmetele individuaalselt.

(50) Kokkuvõttes soovitavad Madalmaad komisjonil suhtuda Luksemburgi kavandatud meetmesse positiivselt, arvestades praegust vajadust arendada taastuvenergia tootmist.

([21]) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokoll, võetud vastu 11. detsembril 1997.

6. LUKSEMBURGI TÄHELEPANEKUD HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSTE KOHTA

(51) Luksemburg ei ole esitanud tähelepanekuid Madalmaade märkuste kohta.

7. HINNANG

7.1. Riigiabi olemasolu

(52) Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et hüvitamismehhanism on riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses ([22]). Selle riigiabi saajad jagunevad kaheks: taastuvenergia tootjad ja elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjad, kes on vabastatud osamaksu tasumisest hüvitusfondi.

(53) Eelnevates otsustes on komisjon leidnud, et soodustariifide süsteem, mida rahastatakse sarnaselt praegusele juhtumile, on riigiabi. Selle järelduse on ta teinud näiteks otsustes, mis käsitlevad juhtumit N 504/2000 ([23]) (Ühendkuningriik), ühendatud juhtumeid N 707/02 ja N 708/02, ([24]) mille järel on vastu võetud meede N 543/05 ([25]) ja seejärel meede N 478/07 ([26]) (Madalmaad), juhtumeid NN 162/03 ja N 317/06 ([27]) (Austria) ja juhtumit C 7/05 ([28]) (Sloveenia).

(54) Järgnevalt analüüsitakse, kas hüvitamismehhanism oli riigiabi asjaomase ajavahemiku jooksul, st kuni 31. detsembrini 2008.

7.1.1. *Riigi vahendite kasutamise kindlakstegemine*

(55) Vastavalt kohtupraktikale peab meede riigiabina kvalifitseerimiseks olema antud otseselt või kaudselt riigi vahenditest ning olema riigiga seostatav ([29]).

(56) Seoses riigi vahendite kasutamisega nõustus kohus, et meetme rahastamisvahendid ei pea riigi vahenditeks tunnistamiseks tingimata olema riigisektori alalised varad. Asjaolu, et vahendid on riigi pideva kontrolli all ja seega pädevate riiklike asutuste käsutuses, on riigi vahenditeks tunnistamiseks piisav ([30]). Euroopa Kohtu praktika kohaselt ([31]) ei ole tegemist riigi vahendite kasutamisega, kui ametiasutustel ei ole ega hakka olema kontrolli asjaomast majanduslikku eelist andvate rahaliste vahendite üle. Seega tuleb välja selgitada, kas riigil on asjaomaste vahendite üle otsene või kaudne kontroll hoolimata sellest, et fondi raha ei tule otse riigieelarvest. Asjas *PreussenElektra* rahastasid soodustariife otse eraettevõtjatest elektritarnijad, kes pidid ostma taastuvenergia tootjatelt elektrit turuhinnast kõrgema hinnaga. Käesoleval juhul kehtestas riik jaanuarist 2001 detsembrini 2008 tarbijatele kohustusliku osamaksu, mille tarnijad edastasid taastuvenergia tootjatele. Luksemburgi riigi loodud hüvitusfond jagab hüvitise tarnijate vahel. Otsuses *Stardust Marine* ([32]) kinnitas kohus, et riigi kontrolli alla kuuluvad vahendid on alati riigi vahendid. Komisjon on seega seisukohal, et abi on antud otse või kaudselt riigi vahenditest.

(57) Riigiga seostatavuse küsimuses arvutas ja jagas Luksemburgi Reguleeriv Instituut abi igale abisaajale vastavalt õigusaktides sätestatud valemile. Nii kontrollis riik lisaks jagatavatele summadele ja abisaajatele õigusaktide kaudu ka abi andmist. Komisjon leiab, et abi on riigiga seostatav.

7.1.2. *Selektiivsus*

(58) Hüvitamismehhanism on suunatud teatavatele elektrienergia tootjatele – Luksemburgi taastuvenergia tootjatele.

(59) Mehhanismiga nähakse ette ka vabastus osamaksu tasumisest või alates 1. jaanuarist 2006 vähendatud osamaksu tasumine vaid ühele tarbijakategooriale – elektrienergia suurtarbijatele ([33]).

7.1.3. *Eelise olemasolu*

(60) Hüvitamismehhanismiga kehtestatud kohustuslik osamaks annab ilmselgelt eelise taastuvenergia tootjatele, sest mehhanismi eesmärk on võimaldada neil tootjatel müüa elektrit turuhinnast kõrgema hinnaga.

([22]) Vt ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse punktid 14–19.
([23]) EÜT C 30, 2.2.2002, lk 15.
([24]) ELT C 148, 25.6.2003, lk 12.
([25]) ELT C 221, 14.9.2006, lk 8.
([26]) ELT C 39, 13.2.2008, lk 3.
([27]) Need juhtumid on jagatud kahte ossa: A (taastuvenergia) ja B (koostootmine) (ELT C 221, 14.9.2006, lk 8).
([28]) ELT L 219, 24.8.2007, lk 9.
([29]) Vt nt Euroopa Kohtu 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas Prantsusmaa *vs* komisjon (C-482/99, EKL 2002, lk I-4397, punkt 24).
([30]) Vt Euroopa Kohtu 16. mai 2000. aasta otsus Prantsusmaa *vs* Ladbroke Racing ja komisjon (C-83/98, EKL 2000, lk I-3271, punkt 50) ja Esimese Astme Kohtu 12. detsembri 1996. aasta otsus Air France *vs* komisjon (T-358/94, EKL 1996, lk II-2109, punkt 67).
([31]) Vt kohtujurist Jacobsi järeldused asjas C-482/99 Prantsusmaa *vs* komisjon, EKL 2002, lk I-4397, punktid 38–42, ja 13. märtsi 2001. aasta otsuse (millele on osutatud allmärkuses nr 20) punktid 59–61.
([32]) Vt Euroopa Kohtu 16. mai 2002. aasta otsus, Prantsusmaa *vs* komisjon (C-482/99, EKL 2002 lk I-4397, punkt 37).
([33]) Vt punkt 22.

(61) Elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjad saavad ilmselge eelise hüvitamismehhanismi osamaksu tasumisest vabastusest või alates 1. jaanuarist 2006 kehtivast vähendatud osamaksust.

7.1.4. *Konkurentsi moonutamine ja ühendusesisese kaubanduse mõjutamine*

(62) Meede mõjutab konkurentsile avatud valdkonna ettevõtjaid nii elektrienergia tootmise valdkonnas kui ka nendes valdkondades, kus tegutsevad elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjad (keemia- ja terasetööstus), ja kus osaletakse kaubavahetuses teiste liikmesriikidega.

(63) Seega võib abi moonutada konkurentsi ja mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

7.1.5. *Järeldus riigiabi olemasolu kohta*

(64) Eelnevat arvesse võttes leiab komisjon, et 1. jaanuarist 2001 kuni 31. detsembrini 2008 kehtinud hüvitamismehhanism on riigiabi asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses.

7.2. **Abi kokkusobivus ühisturuga EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel**

(65) Punktides 32, 33 ja 34 esitatud põhjustel otsustas komisjon algatada käesolevas juhtumis ametliku uurimismenetluse, sest ta kahtleb asjaomase meetme ühisturuga ja EÜ asutamislepingu artiklitega 25 ja 90 kokkusobivuses.

(66) Kuna abi eesmärk on hüvitamismehhanismi kaudu keskkonnaalaseid eesmärke saavutada, tuleb selle ühisturuga kokkusobivust hinnata vastavalt ühenduse suunistele keskkonnakaitseks antava riigiabi kohta. 1. jaanuarist 2001 31. detsembrini 2008 kehtisid järjest kahed suunised, sest 2001. aasta suunised asendati keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevate ühenduste suunistega ([34]) (edaspidi „2008. aasta suunised"). Kõnealune abi registreeriti kui teatamata abi ja selle kokkusobivust tuleb vastavalt 2008. aasta suuniste punktile 205 hinnata abi andmise ajal kehtinud suuniste alusel.

([34]) ELT C 82, 1.4.2008, lk 1.

(67) Esiteks tuleb hinnata meetme kokkusobivust ühisturuga 2001. ja 2008. aasta suuniste alusel ning teiseks selle vastavust EÜ asutamislepingu artiklitele 25 ja 90.

7.3. **Abi kokkusobivus ühisturuga 2001. ja 2008. aasta suuniste alusel**

(68) Komisjon hindas kahte liiki abisaajatele antava abi kokkusobivust ühisturuga ajavahemikul 1. jaanuarist 2001 kuni 31. detsembrini 2008. Kõnealused abisaajad olid taastuvenergia tootjad, kes said kaudselt eelise hüvitusfondi tasutavatest osamaksudest, ja elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjad, kes said esmalt eelise hüvitusfondi osamaksu tasumisest vabastamisest ja alates 1. jaanuarist 2006 osamaksu vähendamisest.

7.3.1. *Luksemburgi taastuvenergia tootjatele antava abi ühisturuga kokkusobivus*

(69) Hüvitamismehhanismi kohustuslike osamaksude kaudu taastuvenergia tootjatele antud abi hõlmas taastuvate energiaallikate teatavaid liike (hüdroenergia, päikeseenergia, tuuleenergia, biomass või biogaas) ja koostootmist ning seda reguleerivad 2001. ja 2008. aasta suunised ([35]).

(70) Luksemburgi ametiasutused esitasid komisjonile kaks uurimisinstituudi […] * ([36]) aruannet, milles analüüsiti Luksemburgi taastuvenergia tootjatele antud hüvitiste määra. Esimene aruanne hõlmab ajavahemikku kuni 2005. aasta lõpuni ([37]) ja teine 2006.–2008. aastat ([38]).

(71) Tehti arvutused kõikide hüvitamismehhanismiga hõlmatud taastuvate energiaallikate ([39]) ja koostootmise kohta. Lisaks soodustariifidele võeti nendes arvesse ka muid toetusviise, tegevusabi (eelkõige ökopreemia) ([40]) ja investeerimisabi. Arvutustes võrreldakse taastuvenergia tootmise ja sellise elektri turuhinda. Aruandes järeldatakse, et asjaomase ajavahemiku jooksul ei ole taastuvate energiaallikate ega koostootmise eest liigset hüvitist makstud.

(72) Selle teabe põhjal leiab komisjon, et abi piirdub taastuvenergia tootmise ja turuhinna vahega.

([35]) Vt 2008. aasta suuniste punkti 70 alapunktid 5 ja 10.

* Konfidentsiaalne informatsioon

([36]) […].

([37]) […].

([38]) […].

([39]) Asjaomased energiaallikad on hüdroenergia, päikeseenergia, tuuleenergia, biomass ja biogaas.

([40]) Komisjoni otsus, 17. oktoober 2001, juhtumi N 842/2000 kohta.

(73) Seoses ajavahemikuga 1. jaanuarist 2001 kuni 1. aprillini 2008, mil kehtisid 2001. aasta suunised, leiab komisjon seega, et taastuvenergia tootjatele antud abi on nende suunistega kooskõlas, eelkõige tegevusabi käsitlevate punktidega 58–60, ja et seetõttu on abi ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel.

(74) Seoses ajavahemikuga 2. aprillist 2008 kuni 31. detsembrini 2008, mil kehtisid 2008. aasta suunised, leiab komisjon, et taastuvenergia tootjatele antud abi on nende suunistega kooskõlas, eelkõige taastuvate energiaallikate ja koostootmise puhul antavat tegevusabi käsitlevate punktidega 109–119, ([41]) ja et seetõttu on abi ühisturuga kokkusobiv EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel.

7.3.2. *Elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatele antava abi ühisturuga kokkusobivus*

(75) Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses teatas komisjon, et tal on kahtlusi elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatele 31. detsembrini 2005 osamaksu tasumisest vabastuse andmise kohta. Alates 1. jaanuarist 2006 on need ettevõtjad tasunud hüvitusfondi vähendatud määraga osamakse.

(76) Seoses abi ühisturuga kokkusobivuse hindamise suhtes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramisega tuleb märkida, et 2008. aasta osamaks arvutati 2007. aasta andmete põhjal ja abi andmise otsus tehti enne 2. aprilli 2008, mil hakati kohaldama 2008. aasta suuniseid. Seepärast tuleb elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatele antud abi ühisturuga kokkusobivust ajavahemikul 1. jaanuarist 2001 kuni 31. detsembrini 2008 hinnata 2001. aasta suuniste alusel.

(77) Luksemburgi ametiasutused täpsustasid eelkõige, et elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjad, kelle suhtes kohaldati osamaksu tasumisest vabastust, olid kohustatud parandama energiatõhusust vastavalt vabatahtlikele kokkulepetele, mis sõlmiti riigiga 1996. aastal ja seejärel 2002. aastal ja mis hõlmasid ajavahemikku 2000–2006. Lisaks muutis Luksemburg komisjoni taotlusel 13. aprillil 2005 kokkuleppeid.

(78) Peamised muudatused, mis jõustusid suurhertsogi 9. detsembri 2005. aasta määrusega, sisaldasid energiatõhususe parandamise eesmärki kokkuleppe sõlminud ettevõtjate jaoks: 2005. aastaks tuli 1990. aasta energiatõhususega võrreldes saavutada 15 % paranemine. Kokkulepetesse lisati ka sanktsioonid kohustuste täitmata jätmise eest:

— kohustused täitmata jätnud ettevõtjad peavad ostma turult teatavas koguses taastuvenergiat või tootma seda iseenda tarbeks ([42]);

— ettevõtjad, kes eiravad kohustust tõendada energiatõuse parandamist audiitorite poolt nii ajavahemiku alguses kui ka lõpus, peavad ostma või tootma ise taastuvenergiat mahus, mis vastab 1 %-le nende tarbimisest.

(79) Osamaksu tasumisest vabastus kehtestati samal ajal kui hüvitusfondi osamaks, st 1. jaanuaril 2001.

(80) Punktides 77, 78 ja 79 esitatu alusel leiab komisjon, et vabatahtlike kokkulepete eest antud vabastus ja alates 1. jaanuarist 2006 kehtinud osamaksu vähendus elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjate suhtes on kooskõlas 2001. aasta suuniste punkti 51 alapunktiga 1a. Seepärast on meede EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel ühisturuga kokkusobiv alates detsembrist 2005.

(81) Ajavahemiku jaanuar 2001 kuni detsember 2005 kohta väidab komisjon, et osamaksust vabastamine saavutati vastutasuks elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatega sõlmitud energiatõhususe parandamise kokkulepete eest. Need kokkulepped, mis sõlmiti 1996. aastal ja mida uuendati 2002. aastal, hõlmavad ajavahemikku 2000–2006. 2005. aastal kehtestati sanktsioonid ettevõtjatele, kes ei ole parandanud energiatõhusust 2005. aastaks 15 % võrreldes 1990. aastaga. Komisjon leiab seega, et keskkonnaalane eesmärk ja sanktsioonid kehtisid osamaksust vabastatud ettevõtjate suhtes 2001.–2005. aastani. Komisjon on seepärast seisukohal, et osamaksu tasumisest vabastus elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatele ajavahemikus 1. jaanuar 2001 kuni detsember 2005 on kooskõlas 2001. aasta suuniste punkti 51 alapunktiga 1a ja seega EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel ühisturuga kokkusobiv.

([41]) Luksemburgi ametiasutused on ka täpsustanud, et koostootmissüsteemid peavad vastama 2008. aasta suuniste punkti 70 alapunktis 11 sätestatud suure tõhususe kriteeriumidele.

([42]) Vastavalt 13. aprilli 2005. aasta muudatustele peab see kogus sisaldama erinevaid fondi kaudu toetatavaid taastuvenergia liike. Kogus määratakse järgmise kolme elemendi alusel: „1. Ettevõtja elektrienergiatarbimine ajavahemikul, mil tema suhtes kehtis osamaksu tasumisest vabastus, 2. hüvitusfondi kaudu toetatava elektrienergia tootmise osakaal riiklikust elektrienergia tarbimisest, 3. ettevõtja energiatõhususe paranemise määr protsentides võrreldes üldise [energiatõhususe parandamise määraga]". Määr protsentides ei võinud ületada 100 %. Energiatõhususe 15 % parandamise määra kohandati proportsionaalselt nende ettevõtjate suhtes, kes alustasid tegevust pärast 1990. aastat.

7.4. **Abi vastavus lepingu artiklitele 25 ja 90**

(82) Ajavahemikus 1. jaanuarist 2001 kuni 31. detsembrini 2008 taastuvenergia ostu kohustusega kaasnenud lisakulud kandsid lõppkokkuvõttes tarbijad vastavalt oma tarbimisele. Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale, mida kinnitati hiljuti otsuses *Essent*, ([43]) kujutab selline lõpptarbija suhtes kehtestatud kohustus endast maksetaolist lõivu ja selle rahastamismehhanismi vastavust asutamislepingule peab hindama komisjon ([44]). Komisjon on asunud sarnasele seisukohale ka punktis 53 osutatud otsustes.

(83) Seoses ohuga, et imporditud taastuvenergiat diskrimineeritakse võrreldes Luksemburgis toodetud taastuvenergiaga, mille suhtes ainsana kohaldatakse osamaksudest saadud laekumisi, on Luksemburgi ametiasutused võtnud ministri kirjaga kohustuse luua mehhanism, millega makstakse tagasi kuni 31. detsembrini 2008 imporditud taastuvenergia eest fondi tasutud osamaks. Tagasimakse saamiseks peavad tarbijad tõendama, et nad on ostnud imporditud taastuvenergiat.

(84) […]

(85) […] ([45])

(86) […]

(87) Luksemburgis kasutatav süsteem sarnaneb väga Austrias kasutatava hüvitamiskorraga, mille komisjon on ühisturuga kokkusobivaks tunnistanud ([46]).

8. **KOKKUVÕTE**

(88) Komisjon sedastab, et Luksemburg on ebaseaduslikult rakendanud meetme, millega loodi elektrituru korraldamise raames hüvitusfond, rikkudes sellega EÜ asutamislepingu artikli 88 lõiget 3.

(89) Võttes arvesse eespool toodut järeldab komisjon siiski, et ajavahemikus jaanuarist 2001 detsembrini 2008 on Luksemburgi taastuvenergia tootjatele antud abi ning elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatele osamaksu tasumisest antud vabastus ja alates 1. jaanuarist 2006 osamaksu vähendus ühisturuga kokkusobiv riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses, nagu on selgitatud 2001. ja 2008. aasta suunistes,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Luksemburgis elektrituru korraldamise raames 1. jaanuaril 2001 loodud ja 31. detsembrini 2008 käitatud hüvitusfond on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabi Luksemburgi taastuvenergia tootjatele ja elektrienergia suurtarbijatest ettevõtjatele.

See abi on EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c alusel ühisturuga kokkusobiv.

Artikkel 2

Käesolev otsus kehtib tingimusel, et hüvitamismehhanismi tehakse muudatused, mis Luksemburg on kohustunud asjaomastes õigusaktides ette nägema.

Artikkel 3

Käeoleva otsuse adressaat on Luksemburgi Suurhertsogiriik.

Brüssel, 28. jaanuar 2009

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Neelie KROES

([43]) Euroopa Kohtu 17. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-206/06 Essent, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata.
([44]) Vt nt Euroopa Kohtu 21. oktoobri 2003. aasta otsus asjas Belgia *vs* Eugene van Calster, Felix Cleeren ja Openbaar Slachthuis NV, (C-261/01 ja C-262/01, EKL 2003, lk I-12249).
([45]) […]
([46]) Komisjoni 4. juuli 2006. aasta otsus juhtumites NN 162/03 ja N 317/06, vt allmärkus nr 27.